

митъ до дѣйствиата за него е много кжсь. Все пакъ личеше у него и една разумна и спокойна воля, която умѣеше да се въздържа и обуздава.

— Азъ нѣмамъ полза отъ дружеството имъ, — говорѣше Грозданъ на учителя — и нѣма да се запиша за членъ. Дѣто сж чорбаджиитѣ, мене ме нѣма. Вълчанъ ли ще оправи свѣта? Тежко и горко! Тури вълка да ти пази стадото. И вижъ какво нѣщо измислили: който се запишелъ за членъ, не трѣбвало да ходи по кръчмитѣ и не трѣбвало да пие. Хайде! Като че тѣ не пиятъ! Ама азъ знамъ: това е само противъ мене.

Той помълча и нѣкакъ по-спокойно додаде:

— Даскале, ти разбирашъ отъ тѣзи работи, кажи ми, какво ще бжде това дружество? Ще има ли баремъ нѣкаква полза отъ него?

Радуловъ не отговори веднага, а се позамисли. Тънка руменина прѣмина по блѣдното му лице и веднага пакъ се изгуби. Изведнажъ той дигна очи и бързо и развълнувано заговори:

— Полза ли? Никаква полза нѣма да има, никаква! И ако има — тя е пакъ за тѣхъ, за богатитѣ. Знамъ ги азъ тия дружества. Тѣ идатъ отъ чужбина. Но и тамъ какво сж направили? — Нищо. Това дружество ще вземе 20—30 хиляди лева отъ банкѣта и ще ги раздава тукъ безъ голѣми формалности и съ малка лихва. Евтинъ и достъпенъ кредитъ, както го наричатъ. Добрѣ. Но това е тѣй на дума само. Тѣ нѣма да даватъ пари всѣкому току тѣй. А ще заповѣдатъ, ще се налагатъ. Онзи сиромасъ, който поиска пари отъ това дружество, ще види и ще пати. Той ще трѣбва да заложу душата си и да стане робъ. Най-послѣ, нека кажемъ, че ще му дадатъ. Какво ще направи той съ единъ заемъ отъ нѣколко стотинъ лева? За кое по-рано? Не, съ това не се помага! Бѣднитѣ хора пропадатъ и ще пропадатъ. Дребенъ собственикъ ли си, притежавашъ ли малко капиталъ и малко